

Fischer pleit voor Europese 'hard power'

Oud-minister spreekt op conferentie Access Europe in Amsterdam

[Achtergrond](#) - 26 oktober 2015

Europa moet in internationale crises *hard power* tonen, wil het zijn liberale waarden succesvol kunnen verdedigen. Dat zei de Duitse oud-minister van Buitenlandse Zaken Joschka Fischer vorige week in Amsterdam. Toch zijn niet de internationale crises de grootste uitdaging voor de EU, maar “de terugkeer van het nationalisme in vrijwel alle lidstaten”.

De Balkanoorlogen hebben duidelijk gemaakt dat principes die je niet kunt verdedigen, illusies zijn, aldus Fischer in Amsterdam. Hij was minister van Buitenlandse Zaken toen [Duitsland in 1999](#) besloot mee te doen aan de NAVO-luchtaanvallen in het voormalige Joegoslavië, wat hem door zijn partij, Bündnis 90/Die Grünen, destijds niet in dank werd afgenomen. Veel partijleden vonden dat het Duitse leger, met het oog op het nationaal-socialistische verleden, nooit meer aan gevechten mocht deelnemen. Volgens Fischer was een Duitse deelname juist noodzakelijk om een herhaling van misdaden zoals die in de Tweede Wereldoorlog werden gepleegd, te voorkomen.

Ook in Amsterdam pleitte hij voor Europese *hard power*. Fischer sprak op het jaarcongres van [Access Europe](#) over 'Liberal internationalism and European Security: Challenges and Contradictions' ([zie hier meer over liberaal internationalisme](#)). "Het is enorme vooruitgang als je denkt dat tegenstanders of vijanden bij elkaar moeten zitten en een vreedzame oplossing moeten bereiken. Maar wat doe je als iemand vindt dat moord een beter alternatief is?" hield hij de zaal in Felix Meritis voor. Wat doe je tegen IS? “Zonder *hard power* werkt het niet. Dat is de zwakte van Europa nu”, aldus Fischer. Tijdens de Balkanoorlog heeft Europa een tragedie in Macedonië weten te voorkomen met de aanwezigheid van 50.000 NAVO-soldaten, legde hij uit. Uiteindelijk is het tot vrede in Macedonië gekomen. “Daar moeten we van leren.”

Al betekent dat niet dat je altijd overal moet ingrijpen, voegde Fischer er aan toe. In Irak heeft een slecht voorbereide interventie tot alleen maar meer destabilisatie in het Midden-Oosten geleid. “Tegelijkertijd zien we nu in Syrië wat de prijs is die je betaalt als je niet ingrijpt.”

Rusland

Fischer sprak over de problematische relatie van de EU en Rusland. Voor Europa blijft Rusland een uitdaging, aldus Fischer. "Het is een illusie te geloven dat de Europeanen en Rusland terugkeren naar de status quo van voor de interventie in Oekraïne. Maar we zijn buren dus we moeten samenleven." Rusland bracht de machtspolitiek terug in het liberale moderne Europa, aldus Fischer. "Daar moeten we mee dealen." Het is belangrijk dat Rusland Europa serieus neemt, is Fischers ervaring. Dat is nu niet het geval, zegt hij. "Om serieus te worden genomen is een zekere politieke eenheid nodig en een zekere geloofwaardige *hard power*-factor."

Turkije

Met betrekking tot de vluchtelingenstroom en de problemen in het Midden-Oosten noemde Fischer het een grote fout van Merkel en de toenmalige Franse president Sarkozy dat ze in 2005 de deur in het gezicht van Turkije hebben dichtgeslagen. "Turkije speelt een sleutelrol in de hele regio van de Zwarte Zee, de Kaukasus, de Kaspische Zee, Centraal-Azie en het Midden-Oosten. Goede relaties met Turkije zullen voor Europa het verschil maken", aldus Fischer. Dat is niet makkelijk met iemand als president Erdogan, "maar je moet met de feiten dealen, ook als die tegen je principes ingaan".

Nationalisme

Maar de grootste uitdaging van Europa is een interne, aldus de oud-minister: de opkomst van het nationalisme in bijna alle lidstaten. Met het oog op de opkomst van "XXL-powers" als China en India is het een grote fout te denken dat we terug moeten naar het nationalisme, aldus Fischer. Als Europeanen moeten we juist blijven opkomen voor liberaal internationalisme, buiten en binnen de EU. "We hebben zo'n dramatische vooruitgang geboekt sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog en het einde van de Koude Oorlog, het zou een historische idiotie zijn om dat op te geven." Ook met het oog op de vluchtelingencrisis, zegt Fischer, zijn we verloren als we terug grijpen op het nationalisme.

Fischer verdedigde Merkels vluchtelingenbeleid. "Ik had nooit gedacht dat ik Merkel nog eens in het openbaar zou verdedigen, maar ik moet het doen." Hij is het eens met haar beslissing aan het eind van de zomer de grenzen te openen. De vluchtelingen waren al in Boedapest. Als ze hen niet had toegelaten, was er een humanitaire ramp ontstaan in het treinstation van Boedapest, aldus Fischer.

We moeten als Europa vasthouden aan onze principes, aldus Fischer, "en aan de oriëntatie van onze veiligheidspolitiek. Die is niet in de eerste plaats militair, maar gebaseerd op principes. Dat is volgens mij een groot succesverhaal, dat we nooit moeten opgeven. Dan zouden we de *soul* van Europa opgeven." We moeten

door deze fase van terugkerend nationalisme heen en ertegen vechten. Maar daar komen de Europeanen uiteindelijk sterker uit. “Daar ben ik optimistisch over.”

[Bekijk hier de video van de speech van Joschka Fischer op het jaarcongres van Access Europe 19 oktober in Felix Meritis](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/13709/fischer-pleit-voor-europese-hard-power>